

Urbanitzacions i territori

Text > **JAVI MARTÍN-UCEDA**, doctor en geografia i coordinador del dossier

La societat canvia, es transforma i evoluciona, i en aquest procés constant i infinit, el millor escenari per copsar aquesta realitat és el territori. La relació entre el medi natural i la societat és el que genera el territori que veiem, vivim i continuem transformant. Per això mateix, si el segle xx i el començament del XXI ha estat un període de grans canvis històrics per a la humanitat, també ho ha estat per als processos territorials.

Un d'aquests processos més determinants, que analitzem els que ens dediquem a la geografia humana, és, precisament, el procés d'urbanització i els seus impactes, positius i negatius, en els àmbits social, econòmic, polític o ambiental.

La població mundial ha experimentat un creixement enorme en els darrers decennis. També les nostres comarques. I aquesta població ha tendit a concentrar-se en espais urbans, però també a expandir-se en superfície. Aquest procés d'urbanització ha suposat un trencament del model establert històricament a les ciutats europees, tradicionalment compactes.

Per tant, els usos, les activitats i els estils de vida urbans s'han expandit cada vegada més pel territori. La ciutat difusa s'ha convertit en la protagonista a bona part del territori. L'expansió econòmica i els canvis socials han derivat en una realitat en què és difícil saber on arriba la ciutat i on comença l'àrea rural.

A les comarques gironines, a més, hi ha hagut uns condicionants particulars. D'una banda, l'efecte expansiu de l'àrea metropolitana de Barcelona, així com el creixement de les àrees urbanes de Girona, Figueres,

Blanes, Lloret o Sant Feliu de Guíxols. D'altra banda, l'efecte del turisme, sigui litoral o de muntanya, amb una activitat econòmica, la construcció, que ha estat motor i maldecap a la Costa Brava i a les comarques pirinenques, com ara a la Cerdanya. El procés urbà ha estat un motor econòmic i d'ocupació, però també de modificació del paisatge, dels seus valors i de les relacions socials.

Les urbanitzacions, com analitzarem en aquest monogràfic, tenen molts elements per estudiar. Aquest monogràfic no pretén entrar profundament en les dades, però vol analitzar els aspectes socials, ambientals o legals d'una realitat que ha modificat el territori i la manera de viure d'una part important de les comarques gironines. Els articles següents els han elaborat persones expertes, que s'han fixat en diversos aspectes de les urbanitzacions que cal tenir presents per entendre una part de les dinàmiques actuals, els seus reptes i problemes.

Les realitats de les urbanitzacions són diverses: des de barris exclusius i d'alt nivell, fins a espais amb ocupacions, però sense vida ni serveis. D'arquitectura exclusiva a la banalització. De massificació a usos temporals. Moltes cares d'una mateixa moneda de consum de sòl, de mobilitat i sostenibilitat qüestionades. A més, han sorgit alternatives i dinàmiques completament noves.

Aquest model és cada cop més antic, però també es qüestiona cada vegada més, perquè genera molts dubtes i incerteses sobre com s'han d'afrontar els reptes que s'esdevenen en el nostre territori, en l'àmbit social i ambiental.

>> *Les urbanitzacions han colonitzat molts espais costaners, com el cas de Roses. (Foto: PERE DURAN)*